

ZORRETAN EZ BAGAUDE, EZ DUGU ORDAINDUKO!!!

Zorra hitza entzun bezain laster, zerbait itzultzeko beharra datorkigu burura. Zorretan bagaude, ordaindu beharko dugu, hori baita gure betebeharrak morala —pentsatzen dugu—. Pentsamolde horrek ez du kontuan hartzen zorpetzearen gaineko ikuspegi politikoa; eta funtsezkoa da galdetzea ea zor hori zilegi ote den. Zergatik sortu da zorra? Nolakoa da alderdi hartzekodunaren erantzukizuna? Eztabaida hori ostendu egin dute, nahita, botere publikoek, botere finantzarioek eta komunikabide nagusiek. Hala ere, behar-beharrezkoa da zorraren zilegitasuna begiratzea.

Ez dituzte aztertu nahi izan zorpetzearen benetako arrazoiak. Finantza-erakundeek kreditu handia eman zuten etxegintza-negoziorako, eta higiezin burbuila itzela sortu zen. Helburua dirutza handia irabaztea zen, eta irabazi egin zuten. Gobernuak utzi egin zieten. Ez zitzaion axola handirik etxebizitza bat eskuratzeko eskubidea goitik behera urratu izatea. Ezta jendea leporaino zorpeturik uztea ere. Eta burbuila lehertu eta oraingo krisia sortu zenean, zor pribatua arlo publikoaren bizkar gainean utzi zuten (gobernu espainiarrak, esaterako, 2012an ia 40.000 milioi euro eman zion bankari, eta ondorioz munta bereko defizita eta zor publikoa sortu ziren). Krisia sortu dutenek ez dituzte ondorioak ordaindu nahi. Urte luzetan bakan batzuen negozioa izandakoa gizarte gehienaren porrot bilakatu da.

“Zorkrazia” esanguratsua da oso. Oraingo politikariek eta agintariek lehentasuna ematen diote zor publikoa ordaintzeari, jatorriz izaera pribatua duen arren; eta horrela herritarrak zordun bihurtzen dituzte, eta zama hori bereziki astuna egiten zaie zigortuen dauden gizarte-taldeein (langabeei, pentsiodunei, emakumeei, etorkinei...), prestazio sozialen murrizketa jasan behar izan baitute. Egoera horren eraginez prezio garestiegiak ordaindu behar izan dira oinarriko produktu eta zerbitzuengatik, zerbitzu publikoetan gabeziak eta murrizketak jasan behar izan dira, eta natur baliabideak neurritz gainezka ustiatu behar izan dira, ingurumenean eta gizartean nekez konponduko diren kalteak eraginda. Eta hori guztia onuradun bakar baten mesedetan: kapitala.

Zor publikoa interes kolektiboak finantzatzeko tresna bat izan beharko litzateke, eta ez sektore finantzario pribatura baliabide publikoak eskualdatzeko tresna. Horregatik, sare hori ulertzeko, funtsezkoa da jakitea nork hartu duen zorra, norekin, zertarako eta zein baldintzatan.

Zeren... Bankara bideratu den guztia gehi interesak zor publiko moduan ordaintzen jarraitu behar dugu? Eta eztabaida sozialik egin barik ezarri dizkiguten azpiegitura handiak finantzatzen gastatutakoa? Eta errenta handien eta kapitalaren mesedetan egindako politika fiskalaren ondorioz sorturikoa? Bidezkoa al da? Bidezkoa al da familia bat etxegabetzea, etxegintzaren boomaren biktima izanik diru-sarrerarik ez duelako, edo dituenak abusuzko hipoteka-kreditua ordaintzeko nahikoak ez direlako? Labur esanda, jarraitu behar dugu ordaintzen besterik gabe, ondorioak neurritz gainekoak izan arren?

Datuak oso esanguratsuak dira:

EAEn

	2009	2012	% aldaera
Osasungintza	3.508,9	3.365,4	%-4,1
Hezkuntza	2.824,1	2.625,1	%-7
Zorra	2.080,8	6.088,5	%192,6 (2012ko aurreikuspena)

Nafarroan

	2009	2012	% aldaera
Osasungintza	964,3	941,4	%-2,4
Hezkuntza	655,3	553,6	%-15,5
Zorra	1.009	2.519,9	%149,7 (2012ko aurreikuspena)

HEH (millones €)

	2009	2012	% Variación
SALUD	4.473,2	4.306,7	-3,7%
EDUCACIÓN	3.479,4	3.178,7	-8,6%
DEUDA	3.089,8	8.608,4	178,6%

Harantzago joan behar gara. Zorrak egoera sozio-ekonomikoa islatzen du. Zor publikoa ordaintzeko gastua handitu denez, gastu soziala gutxitu dute. Zor publikoa ordaintzera gero eta diru-baliabide gehiago bideratzea aukera politiko bat da, ez nolanhikoa, langabezia, txirotasuna, babes gabezia, desilusio eta asaldura soziala sortzen baititu.

ELAk argi ikusten du herri-erakundeei gardentasun osoa eskatzeko beharra, baita zor publikoari dagokionez ere. Horregatik, hona hemen gure eskakizunak:

- Erakundeei (eta finantza-sektoreari) argibide zehatzak eskatzen dizkiegu, zor publikoen izaera eta jatorriari buruz.
- Herri-auditoria publikoak ezarri behar zaizkie bai gobernuei, bai finantza-interesei; ondorioz jakiteko ea zorrak legezko eta zilegi diren edo ez.
- Legezko edo zilegi ez diren zorren kasuan, ez dira ordaindu behar. Gainerako kasuetan berriro negoziatu behar dira, dauden baliabideen lehentasuna kontuan hartuz.
- Prozesu hori garatu bitartean zorraren ordainketaren atzerapena aztertuko da.
- Aipaturiko bidean indarrak batu behar dira, gure korrelazioa hobetze aldera, eta garrantzi handia eman behar zaie bai gizarteratzeko beharrari, eta baita partaidetza sozial zabalari eta anitzari irekita egoteko beharrari ere.

Oraingo sistemak larriagotu baino ez ditu egin bidegabekeria ekonomikoak, sozialak eta ingurumenekoak, eta gainera ongizate-estatua urratu du. Oraingo egoera jasangaitza da, eta irauli behar dugu, gure esku dago-eta. Zorraren herri-auditoria bultzatzeak eta zilegi ez den zatia ordaindu gabe uzteak talka egiten dute oraingo eredu neoliberalarekin. Lehentasuna ematen zaie jendearen beharrezaneiei, kapitalaren interesen aurretik. Dena dela, hori ere ez da nahikoa.

Ezinbestekoa eta premiatsua da erabateko aldaketa egitea oraingo eredu ekonomikoari. Nola? Erreforma fiskal drastikoa eginez, finantza-sektorea zorrozki arautuz (banka publikoaren aldeko apustua, espekulazioa debekatzea), beste eredu batzuk ezarriz

(ekoiztekoa, banatzekoa eta kontsumokoa), eta abar. Azken batean oraingo eredu kapitalista gainditu behar dugu, baliabide mugatuak gero eta gehiago erabiltzean oinarritzen baita. Zorraren herri-auditoria abiapuntua da erabateko aldaketa hori bultzatzeko.

ZORRETAN EZ BAGAUDE, EZ DUGU ORDAINDUKO!!!
ZORRAREN HERRI-AUDITORIA ORAIN!!!